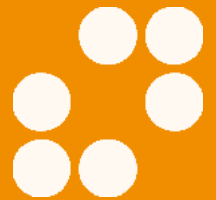

Versnellen zonder drempels

Jo Verlinden, BCO onderwijsadvies
Marloes Ottink, IJsselgroep

Programma

- Opening en welkom
- Brainstorm; wat weten we al over versnelling / verrijking?
- Wat is versnellen? Een korte inleiding over wetenschappelijke
- Inzichten en een weerbarstige praktijk.
- Handelingsgericht werken. De versnellingswijzer kort toegelicht;
- Doel, functie, vormgeving en gebruik.
- Evaluatie en afsluiting.

Achtergrond

- Er is een overweldigende hoeveelheid internationaal onderzoek, dat een wetenschappelijke ondersteuning vormt voor versnellen als een onderwijskundige maatregel. (Colangelo, N. 2007)
- Een versnelde leerling boekt betere resultaten dan zijn niet versnelde evenknie en de gevreesde sociaal emotionele gevolgen blijven uit bij een weloverwogen besluit.
- Er is veel terughoudendheid bij ouders leerkrachten en deskundigen in het nemen van een besluit tot versnelling.

Is versnellen echt wel nodig?

Verbreden, verrijken
en verdiepen is geen
optie

Je weet niet welke
risico's je neemt!

Er is geen bewijs dat
versnellen goed werkt

Verveling, geen uitdaging
leidt tot gigantisch
onderpresteren,

Versnellen is nodig

- Als aan de onderwijsbehoefte niet meer met verrijken en verdiepen tegemoet gekomen kan worden
- Als het gat met leeftijdsgenootjes steeds groter wordt.
- Als er verveling ontstaat
- Als er geen uitdaging meer is
- Als een leerling zelf wil versnellen
- Als onderpresteren een regel wordt
- Als prestaties heel wisselend gaan worden

...JA, KJKES, IK WIL
BEST WEL GELOVEN
DAT SOPHIETJETHUIS
DE PRACHTIGSTE
DINGEN TEKENT...

...MAAR HIER OP
SCHOOL KOMT ZE
NIET VEEL VERDER
DAN DAT...

...MAAR ZE IS HIER
WEL HARTSTIKKE
GELUKKIG...

...DUS MIJN IDEE IS:
GEWOON NIKS AAN
DOEN...

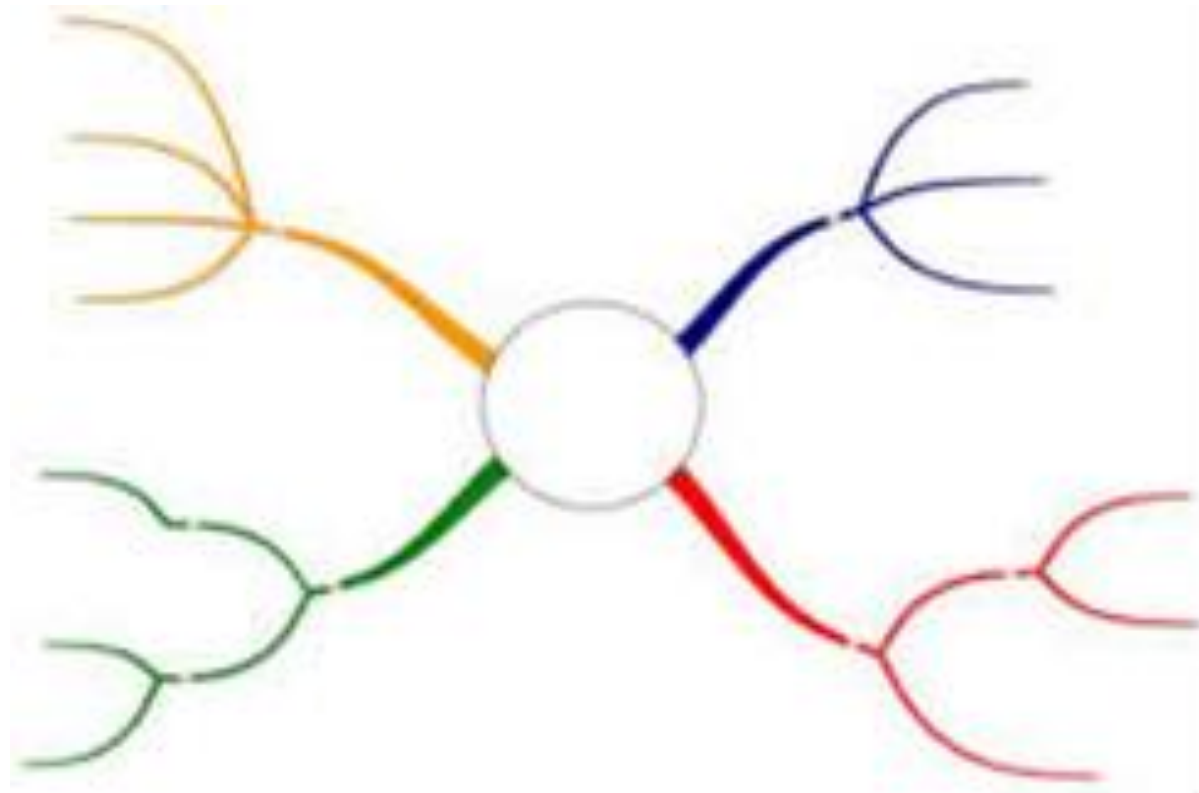

Waarom deze workshop?

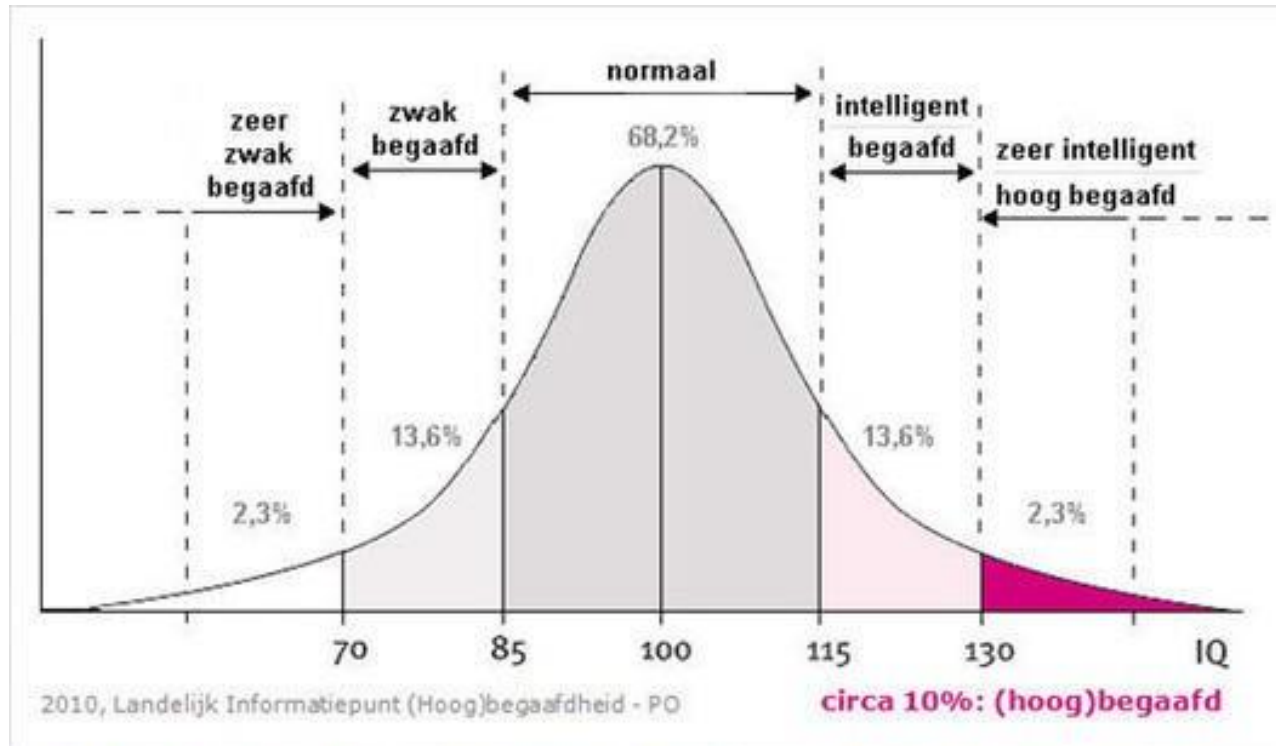
- Uit onderzoek (Hoogeveen, 2008) blijkt dat de houding van leraren tegenover versnelde leerlingen verandert door informatie die specifiek en doelgericht is.
- Informatiebijeenkomsten waarop de informatie over hoogbegaafdheid en versnellen werd toegelicht, bleek wel duidelijk positievere houdingen op te leveren.
- Een eerste analyse leidt tot de hypothese, dat de instrumenten of de afwegingen die ze vertegenwoordigen, onvoldoende deel uitmaken van het planmatig werken van de school, zoals bijvoorbeeld in de zogenoemde 1-zorgroute is uitgewerkt.

Mindmap versnellen

Geef aan wat je al weet over versnellen.

De doelgroep

Verdeling van IQ-scores onder de normaalverdeling – Ten opzichte van de gemiddelde IQ-score van 100 valt ca. 68% van een gemiddelde schoolpopulatie binnen een normaal IQ-bereik van 85-115 (= maximaal 1 standaardafwijking vanaf het gemiddelde). Binnen de ca. 16% die hierboven scoort, laat ongeveer 10% van de leerlingen – naast een hoge intelligentiescore – ook specifieke kenmerken zien die duiden op (hoog)begaafdheid, o.a. creërend denkvermogen en een sterke intrinsieke motivatie.

Over welke kinderen hebben we het?

- Niet alleen meer- en hoogbegaafde kinderen (vanaf een IQ van 115), maar ook onderpresteerders horen er bij (Colangelo 2007)
- Globaal 20% van de kinderen zou in aanmerking kunnen komen.
- In de huidige situatie wordt tussen de 1 (CBS) en 4% (Cito) van de kinderen versneld. De inspectie komt met een percentage van 0,5%. Eenduidigheid ontbreekt in de getallen.
- Versnellen vindt het meest plaats in de groepen 2,3 en 4

Gisteren in de krant

Romijn (10) uit Helmond slaat twee groepen over en gaat naar het gymnasium

12 april 2016 | Laatste update: 12 april, 06:00

1 REAGEER (16)

Eindhovens dagblad 12 april 2016

Heeft sneeuwitje ook een REM slaap?

- Rare flitsende invallen
- Grote leerstappen
- Creatief
- Heel snel van begrip; weinig uitleg nodig
- Hoge intellectuele capaciteiten
- Gericht op zelfontdekken
- Vaak een typische humor
- Werkt het liefst top-down
- Analytisch
- Specifieke interesses
- Trekt het liefst op met ontwikkelingsgelijken

Maatwerk

Omdat excellente leerlingen weinig ontwikkelingsgelijken in hun omgeving hebben, bestaat er meer kans om een scheef zelfbeeld te ontwikkelen.

Elke leerling heeft het recht elke dag iets nieuws te leren!

Sociaal emotioneel?

Hij is nog zo jong!

Hij is sociaal nog zo onhandig!

Het grootste deel van hoogbegaafde kinderen loopt ook net als cognitief, ook sociaal gezien voor!

Oh jee... leerstofhiaten?

- Straks loopt hij vast, omdat hij bepaalde leerstof niet gehad heeft!
- Hiervoor zijn maatregelen te treffen zoals: terugtoetsen; kijken of eerder behandelde leerstof gekend / beheerst wordt.
- Investeren in de cruciale leerstoflijnen
- Werken aan belangrijke leerstrategieën

Voorkom de hangmat!

Onderpresteren

...HIER OP SCHOOL IS 'T 3x
NIKS... STOMME KINDEREN...
STOMME TAKEN... GEEN
WONDER DAT IK NIKS PRESTEER...

...DOE MIJ TOCH MAAR
GEEN PLUS TAKEN...
VEEL TE MOEILIJK...

Wat is versnellen?

- Bij versnelling gaat het in wezen om het versneld halen van de doelen van het basisprogramma
- Vervroegd instromen in groep 1
- Overslaan van een groep
- Doorlopen van meerdere groepen in een schooljaar
- Versnellen voor een bepaald vak.
- Verrijking waartoe? Versnelling waartoe?
- Arrangementen inrichten!

Nabespreking

Plenaire rapportage

Welke factoren spelen bij versnellen een rol?

- Goede resultaten op toetsen uit het leerlingvolgsysteem (95,2%)
- Sociale aspecten (92,2%)
- Motivatie (90,1%)
- Interesse (76,7%)
- Wens van ouders (48,1%)
- Anders (24,4%)
- Ontbreken van gedragsproblemen (22,4%)
- IQ hoger dan 130 (15,6%)

- Doolaard & Oudbier (2010)

De versnellingswijzer

- Op basis van literatuuronderzoek praktijkinformatie zijn de indicatoren voor de versnellingswijzer in kaart gebracht.
  - Aanleg en vaardigheden
  - Gesprek met de leerling
  - Werkhouding
  - Sociale en emotionele ontwikkeling
  - Fysieke ontwikkeling
  - Onderwijsbehoefte
  - Omgeving
- <http://cfp.schoolaanzet.nl/>

Doelen van het project

- Onderwijsadviseurs, schoolleiders, leerkrachten en ouders eerder op het spoor van versnellen zetten.
- Het ontwikkelen van een versnellingswijzer en inbedding daarvan in het proces van handelingsgericht werken (HGW) van de school.

De versnellingswijzer is een doorontwikkeling van de versnellingswenselijkheidlijst (Hoogeveen e.a. 2004) en de Iowa Acceleration Scale, 3rd Edition, Assouline (2009)

- Verwerken en filteren van de inzichten en vertalen in een aanpak, waardoor onderwijsbehoeften van excellente kinderen centraal komen te staan.

Samenwerkingspartners

- BCO Onderwijsadvies (penvoerder)
  - *Drs. Jo Verlinden*
- IJsselgroep educatieve dienstverlening
  - *Drs. Bert Oostindie*
  - *Drs. Nienke Bouwman*
  - *Drs. Marloes Ottink*
- Centrum voor begaafdheidsonderzoek Nijmegen
  - *Dr. Lianne Hoogeveen*

Er is in deze presentatie gebruik gemaakt van de cartoons van de Vereniging Samenwerkende Landelijke Pedagogische Centra (VSLPC)

© 2011

Versnellingswijzer on-line

Versnellingswijzer

Centrum voor SegaafheidsOnderzoek (CSO)

Versnellingswijzer

Het invullen van de versnellingswijzer duurt ongeveer 20 - 30 minuten.

Bent u ingelogd op de versnellingswijzer met een aanmeldcode dan kunt u de versnellingswijzer tussentijds verlaten door de browser af te sluiten. U kunt de versnellingswijzer vervolgens hervatten door zich opnieuw aan te melden met uw code. Bent u niet ingelogd met een aanmeldcode, dan dient u de versnellingswijzer in één sessie af te ronden. U kunt dan niet tussentijds afsluiten. Aanmeldcode ontvangen: [klik hier](#)

Naam van de leerling (noteer initialen)

JVEN

Geboortedatum

08-06-2006

Invuldatum

13-04-2016

School (voor projectdeelnemers: vul de deelnemerscode van de school in)

Plein013

Groep

6

Privacy:

De gegevens uit deze versnellingswijzer worden versleuteld opgeslagen in ons bestand. Gegevens worden niet ter beschikking gesteld aan derden.

Vorige

Volgende

Versnellingswijzer on-line

Figuur 1: schematische weergave van de versnellingswijzer

Fase Waarnemen

Vaststellen van signalen die duiden op behoefte aan versnelling en of verrijking

Fase Begrijpen

In kaart brengen van leerlingkenmerken

1. *Aanleg en vaardigheden*
3. *Werkhouding*
4. *Sociaal emotionele ontwikkeling*
5. *Fysieke ontwikkeling*

2. *Gesprek met de leerling over kenmerken en onderwijsbehoeften*

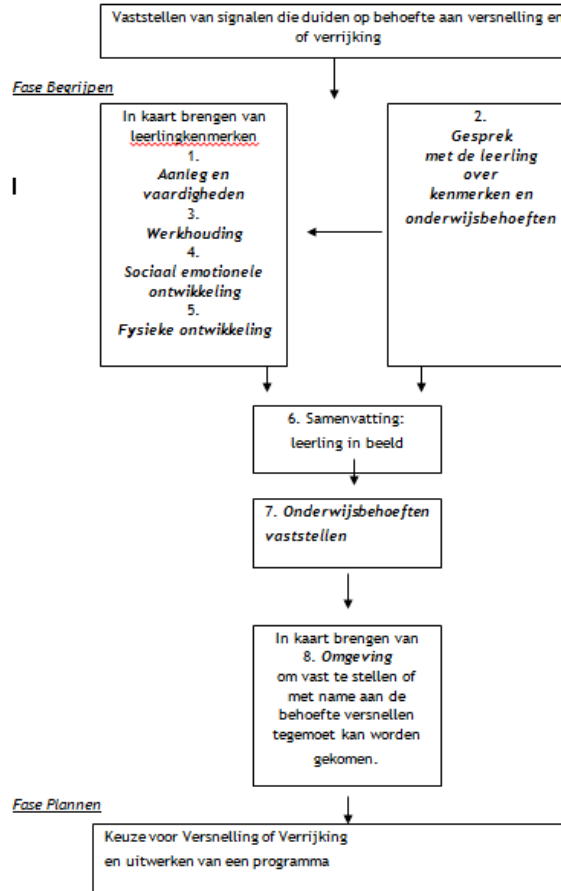
6. Samenvatting: leerling in beeld

7. *Onderwijsbehoeften vaststellen*

In kaart brengen van 8. *Omgeving* om vast te stellen of met name aan de behoefte versnellen tegemoet kan worden gekomen.

Fase Plannen

Keuze voor Versnelling of Verrijking en uitwerken van een programma

Versnellingswijzer on-line

Waarnemen

U kunt extra informatie krijgen door de muisaanwijzer op één van de informatiebuttons te plaatsen.

	Ja	Nee
Zijn er blijvende of zelfs toenemende hoge scores op rekenwiskunde en taalgebied. 	☒	☐
Het kind toont voorsprong op andere cognitieve terreinen. 	☒	☐
Anderen / volwassenen die het kind goed kennen melden een voorsprong. 	☒	☐
Er is sprake van een hoge score bij Intelligentieonderzoek of op SIDI-3 / DHH. Scor ook "Nee" als onbekend 	☐	☒
Het kind zoekt omgang met mede-leerlingen met een hoger ontwikkelingsniveau. 	☒	☐
Er zijn hardnekkige en groeiende sociaal-emotionele problemen. 	☐	☒

10

Vorige

Volgende

Powered by Parantion

www.ijsselgroep-ed.nl/versnellingswijzer

De samenvatting bestaat uit drie delen

- Score-overzicht met ruimte om belemmerende en stimulerende factoren te beschrijven;
- Een duiding van het profiel van de leerling;
- Een deel met een eindconclusie ten aanzien van onderwijsbehoeften en specifiek die met betrekking tot versnelling en verrijking.

Profielen (Betts en Neihart)

- De aangepaste succesvolle leerling
- De zelfsturende autonome leerling
- De onderduikende leerling
- De uitdagend creatieve leerling
- Risico leerling
- Dubbel bijzondere leerling

Doelen en Vaardigheden Lijst (DVL)

- Kindkenmerken
- Leren leren (hoe verwerf je nieuwe kennis)
- Vaardigheden met betrekking tot motivatie / taakgerichtheid
- Vaardigheden met betrekking tot planmatig werken
- Vaardigheden met betrekking tot de inzet van leerstrategieën

HGW

Waarnemen

- Zien we signalen die duiden op een mogelijke
- behoefte aan versnellen of verrijken?

Begrijpen

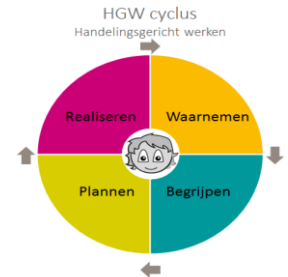
- Wijzen kenmerken en onderwijsbehoeften op versnellen of verrijken? Verdieping van het inzicht

Plannen

- Hoe pakken we de versnelling aan? Het samenstellen van een plan.

Uitvoeren

- Het realiseren van een plan.

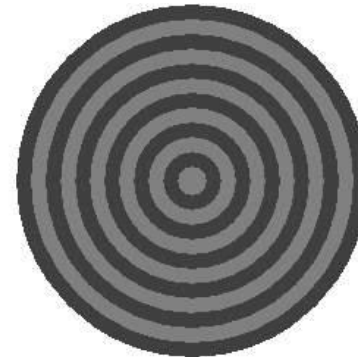
Voorbeelden van versnellingsdoelen

- Herstel van de gevolgen van slecht afgestemd onderwijs.
- Bevordering van cognitieve aanleg binnen het reguliere vakkenpakket
- Bevordering van andere sterk ontwikkelde aanleggebieden.
- Bevordering van persoonlijkheidseigenschappen, met name:
  - *Werkhouding*
  - *Sociaal emotionele ontwikkeling,*
  - *Gezonde levensstijl*
- Doelen buiten het reguliere vakkenpakket (vreemde taal)

Evaluatie

Dit is voor mij een nieuw inzicht...

Dit is voor mij een bevestiging...

Voor mij is een eerste actiepunt...

Dit vraag ik me nog af...